

Gebiedsvisie zonneparken gemeente Haren:

Addendum behorend bij de op 18 december 2017 door de gemeenteraad van Haren vastgestelde beleidsnotitie voor zonnepanelen op daken en op de grond 'Zonne-energie in de gemeente Haren'.

Inleiding

Deze gebiedsvisie is een aanvulling op de beleidsnotitie om een concreet toetsingskader voor aanvragen voor zonneparken in het buitengebied te kunnen bieden. Tevens kan deze gebiedsvisie – op verzoek van Gedeputeerde Staten - gebruikt worden om locaties voor zonneparken in het buitengebied te kunnen aanwijzen. Bovendien wordt de ruimtelijke geschiktheid van de concrete ontwikkellocaties 'De Mikkelhorst' en 'Grootslaan' op basis van een landschappelijke analyse in de beleidsnotitie hiermee beargumenteert en als zodanig te worden vastgesteld.

Landschappelijke analyse

Het Landschapsontwikkelingsplan, de beleidskaart archeologie en de Kadernota Buitengebied bevatten een analyse en waardering van het Harense landschap. Dit landschap wordt in grote lijnen bepaald door de centrale ligging van de Hondsrug met aan weerszijden de beekdalen van de Drentsche Aa en de Hunze. De huidige verschijningsvorm van deze deelgebieden is een direct gevolg van de natuurlijke ontstaansgeschiedenis en de wijze waarop de mens deze gebieden vervolgens in cultuur heeft gebracht.

De Hondsrug

De Hondsrug vormt een noord-zuid georiënteerde glaciale rug waarop een mozaïek van stedelijke en landelijke functies ligt geconcentreerd. De bebouwing bestaat uit een reeks van esdorpen op de overgang naar de beekdalen. Het landschap laat zich typeren als een parkachtig esdorpenlandschap. Het is een oud cultuurlandschap dat wordt gevormd door een kleinschalig landschappelijk raamwerk met open en gesloten akker- en weidepercelen, (micro)reliëf, essen, bossen, houtwallen en houtsingels, lanen en pingoruïnes. Vanaf de besloten flanken van de Hondsrug zijn verre doorzichten tot diep in de open beekdalen mogelijk.

De beekdalen

Op de flanken van de Hondsrug wordt het begin van de natte laaggelegen beekdalen gemarkeerd door de overgang van houtwallen naar sloten als perceelgrenzen. De beekdalen van de Drentsche Aa en de Hunze worden beide gekenmerkt door openheid en afwezigheid van bebouwing, doorsnijdingen of andere vormen van stedelijke activiteit. Naast de beken en de openheid zijn de petgaten en grote waterplassen zoals het Paterswoldsemeer als restanten van de vervening en zandafgravingen bepalend voor het karakter van de beekdalen. Het landgebruik wordt bepaald door (grootschalige) landbouw, natuur en (water)recreatie.

Gebiedsvisie

De landschappelijke kwaliteiten van het landschap van Haren zijn uitzonderlijk en divers. Het landschap is leesbaar als één samenhangend systeem met een helder contrast tussen de besloten Hondsrug en het open beekdalen van de Drentsche Aa en de Hunzelaagte. In grote delen van de beekdalen komen hoge natuurwaarden voor die zijn vastgelegd met de aanwijzing als Natura 2000 gebieden, het Natuur-netwerk Nederland of overige natuurgebieden. Het stroomdal van de Drentsche Aa is daarnaast onderdeel van de aanwijzing als het Nationaal Landschap Drentsche Aa. Vetrekpunt voor de gebiedsvisie vormt het in standhouden van het heldere contrast tussen de besloten Hondsrug en de open beekdalen. Dit betekent dan ook dat de beekdalen bij voorbaat volledig worden uitgesloten van de ontwikkeling van vrij liggende zonneterreinen.

Hoewel de Hondsrug de drager is van stedelijke functies waarbinnen ook primair de ruimte ligt voor het opwekken van zonne-energie (zie paragrafen 4.1 en 4.2.1), is het overwegende kleinschalig besloten karakter van de Hondsrug bijzonder kwetsbaar voor verdere stedelijke activiteiten zoals zonneterreinen. Met de in paragraaf 4.3.1 geformuleerde en al door de raad vastgestelde voorwaarden wordt bijgedragen aan het behoud van de bijzondere kwaliteiten zoals de open ruimte het Tussengebied ten noorden van Haren en het aanzicht vanaf de A28 op het beschermde dorpsgezicht Rijksstraatweg Haren-Glimmen. Een nadere beschouwing van mogelijkheden voor vrij liggende zonneterreinen in het overige als buitengebied aangemerkte deel van de Hondsrug, dient plaats te vinden in het licht van de aanwezige aardkundige, natuurlijke en landschappelijke waarden, zoals karakteristieke waterlopen, essen en houtsingels, maar ook de waardevolle tussenliggende open ruimten en kwaliteit van de overgangszones tussen dorpen en het landschap. De hoge dichtheid van waarden in het fijnmazige mozaïek landschap maakt dat de Hondsrug als zoekgebied ook grotendeels is uitgesloten voor zonneterreinen.

Ontwikkellocaties

Binnen het resterende zoekgebied op de Hondsrug vragen potentiële ontwikkellocaties om een logische ruimtelijke/landschappelijke aanleiding en om mogelijkheden functiecombinaties of toevoegingen aan bestaande functies te realiseren. De volgende twee ontwikkellocaties op de oostelijke flank van de Hondsrug kunnen hieraan voldoen.

Dorpsrandzone Mikkelfhorst (1)

De Mikkelfhorst is een formeel in het buitengebied gelegen zorgboerderij die grenst aan en wordt ontsloten via de noordrand van de woonwijk Oosterhaar. De gronden rond de Mikkelfhorst zijn onderdeel van een ruimtelijk groen restgebied. Het vormt een rafelige dorpsrandzone met daarin passende functies zoals een volkstuintencomplex en extensief beheerde weilandjes. Het talud van de spoorboog tussen het spoor Groningen-Assen het spoor Groningen-Hoogezand vormt een helder begrenzing aan de noordkant van het restgebied. De oostkant van het gebied gaat over in een natuurgebied dat deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en een Natura 2000 status heeft. Een zonneterrein kan, mits van een goede maat en schaal en landschappelijk ingepast, een ruimtelijk logische aanvulling op het aanwezige karakter en gebruik van deze dorpsrand vormen.

Voormalige vuilstort Grootslaan (2)

De tot de jaren 80 gebruikte vuilstort aan de Grootslaan vormt een zelfstandig ruimtelijk element, omgeven door sloten in de verder open Oosterpolder, gelegen ten oosten van de spoorlijn Groningen-Assen ter hoogte van de wijk het Harener Holt. Na de sluiting is het terrein als een groen element in het landschap blijven liggen en heeft de functie natuur gekregen. De omringende grond is agrarisch in gebruik. De percelen aan de zuidzijde maken deel uit van het archeologische waardevolle gebied van de voormalige Emdaborg. De realisatie van een zonneterrein binnen de contouren van de voormalige stortplaats biedt kansen om meervoudig ruimtegebruik te realiseren.

Uitgangspunten uitwerking

Eventuele hydrologische maatregelen zoals het ontwateren dan wel ophogen van gronden kunnen consequenties hebben voor de ecologische waarden van aangrenzende Natura 2000 gebieden en de ecologische waarden op de locaties. Nader onderzoek zal moeten aantonen welke gevolgen de aanleg van het zonneterrein heeft op de ecologische waarden en welke inrichtingsmaatregelen hiervoor noodzakelijk zijn. Voor de uitwerking en afweging van de landschappelijke inpassing dient de maatwerkmethode toegepast te worden. De ruimtelijke kenmerken van het gebied worden daarbij als uitgangspunt genomen. Naast de randvoorwaarden die vermeld staan in paragraaf 4.3.1 stelt de gemeente de volgende locatie specifieke randvoorwaarden voor de Mikkelfhorst en Grootslaan:

- het zonneterrein sluit aan bij de bestaande landschappelijke kenmerken van de omgeving (verkavelingspatroon, sloten, aanwezige streekeigen beplanting rondom het terrein);
- het zonneterrein wordt zoveel mogelijk uit het zicht genomen;
- bestaande beplanting wordt zoveel mogelijk gebruikt om het zonneterrein visueel af te scheiden van de omgeving;
- het kavel- en slotenpatroon en oevers blijven intact;
- beplanting voor de landschappelijke inpassing is streekeigen (inheems) en volgt zoveel mogelijk de bestaande kavelpatronen;
- overhoeken en andere delen (bermen van toegangspaden en oeverstroken), dienen op een natuurlijke wijze te worden ingericht (en beheerd);
- nabijgelegen NNN/Natura 2000-gebied en bestaande natuurwaarden moeten worden gerespecteerd;
- leidingenstroken ten behoeve van gas- en elektriciteit dienen gevrijwaard te blijven van beplanting en bebouwing.

Visiekaart

In de bijgevoegde visiekaart voor de gemeente Haren zijn de ligging van de aanwijzings- & uitsluitingsgebieden met onderliggende beperkende landschappelijke, natuurlijke en historisch waarden en de beoogde ontwikkelingslocaties expliciet gemaakt. Dat gebieden worden aangeduid als zoekgebied wil geenszins zeggen dat het gebied zonder meer kan worden aangewezen als ontwikkellocatie voor een zonnepark. De voorwaarden en eisen zoals opgenomen in de beleidsnotitie blijven van toepassing.

Nota bene: aan deze kaart kunnen geen rechten worden ontleend. De voorwaarden en eisen voor locaties voor zonneparken uit de beleidsnotitie zijn nog steeds van toepassing op de locaties die zijn aangeduid als zoekgebied voor zonne-energie.